

m ü z i k b e l g e l i ğ i

Resim sanatının müzikle bağıntısını araştırır, doküman toplar, örnekleri kapsama alanına ulaştırır, dinletiler yapar

ders BELGELİĞİ müzik kolu çalışmaları 4 Şubat 2011 sayı: 14

Claude Archille **DEBUSSY**

(1 8 6 2 – 1 9 1 8)

Debussy 'nin kendi deyimiyle tüm amacı pianonun "Siyah ve Beyazından" en fazla rengi elde edebilmektir.

Çağının yazar ve ressamlarının benimsediği idealleri müzik alanında ifade edebilen ve Wagner'den 20. yy bestecilerine kadar müziğin evriminde belli başlı bir yer tutan Fransız bestecidir. Bir deniz subayının oğlu olarak doğan bestecinin olgunluk dönemi eserleri olan "Sirenes", "La Mer" ve "Pelleas et Melisande"nin bazı bölümleri denize olan özlemini büyük bir şiirsellikte dile getirir. 1872'de Paris Konservatuarına girerek piano, org ve kompozisyon çalıştı. Hayatı genellikle yoksulluk içinde geçmesine rağmen Tchaikovsky'i himayesine alan barones Nadezhda von Meck Debussy'e de yardım etti.

1884'de "L'Enfant prodigue" (Müsrif Çocuk) adlı kantatı ile Roma ödülünü aldı. Bunu izleyen iki yılını Roma'da Villa Medici'de geçiren Debussy burada Orlando di Laso ve Palestrina gibi bestecilerin

eserleri ile ufku genişletti. Yazdığı senfonik suit "Printemps" (İlkbahar) vedaha sonra "La Demoiselle Elue" (Mutlu Genç Kız) 'ın (Kadın Sesleri ve Orkestra için) icrası uygun bulunmamış ve reddedilmişti.

Paris'e dönen Debussy kısa bir süre sonra Rusya ya gitti ve bu ülkede rus müziğini ve özellikle Moussorgsky'nin müziğini inceledi. Moussorgsky' nin "Boris Godunov " operasına hayran kaldı.

Bu dönemde en önemli olay 1888' de Beyrut'a yaptığı gezi sırasında Wagner müziğinden büyük çapta etkilenişidir. İki yıl sonra besteci Erik Satie ile tanıştı ve Satie nin hayranlığını kazandı, Debussy'nin tüm sanat dallarına karşı bir tutkunluğu vardı. Bu nedenle şair ve yazar Pierre Louys gibi, heykeltıraş Rodin gibi, yazar Maeterlinck ve Mallarme gibi müzik alanının dışından sanatçılarla dostluk kurmuş ve onların bazı eserlerini müzikle ifade etmişti.

Eserlerinin ilk kez çalınışı Renoir, Gauguin, Sisley gibi empresyonistlerin eserlerinin sergilendiği "La Libre Esthetique" adlı galeride gerçekleşti. 1893'te yazmış olduğu Yaylılar Kuarteti ve son sonatları ile bazı piano parçaları dışında, Debussy'nin hemen tüm eserleri şiirsel ve tasviri temaları içerir. Mallarme'nin "L'apres midi d'un faune" adlı eseri üzerine yazdığı (Bir kır tanrısının öğleden sonrasına prelüdü) sanat dallarının bir kaynaşmasını simgeler. Maeterlinck'in "Pelleas et Melisande"ndan esinlenerek yazdığı opera rüya dünyasına sürükleyen masumluk ve suç alegorisini içerir.

"Pelleas et Melisande"nin yazılışından sonra Debussy orkestralama stiline geliştirdi ve özellikle "La Mer" (Deniz) ve "Images" (Görüntüler) adlı eserlerinde Marcel Proust'un

estetik ifadesine bir paralellik sezilir; çok çeşitli hisler ve yazı unutulmuş anıları ifade eden müzik görüntülerini kapsar.

1905 yılında doğan kızı Claude Emma'ya (Chouchou) "Children's Corner" (Çocukların Köşesi) adını verdiği bir grup piano parçalarını ithaf etti, 1909'dan 1913'e kadar mali zorunluluktan tüm Avrupa ve Rusya'da konser turnelerine çıktı Bu dönem zarfında piano için ve her biri birer başlık taşıyan 24 "preludes" yazdı. Yine aynı dönemde Gabriele d'Annunzio 'nun oyunu "Le Martyr de Saint Sebastien" e sahne müziği ve "Jeux" (Oyun) adlı bale müziğini yazdı Birinci Dünya savaşı yıllarında en güzel eserlerinden oniki "Etudes" (piano için) ve çeşitli çalgılar için üç sonat besteledi. 1918 yılının mart ayında kanserden öldü. Müzik şekilleri armoni ve çalgılama alanlarında Debussy müzik dilini çok geliştirmiş ve zenginleştirmiştir. Temel görüşü müzik yazılmış gibi olmamalıdır fikrinden hareket eden Debussy'nin eserlerinde doğaçtan çalarcasına bir forma sahip serbest yapıya rastlanır. Piano eserlerinde Chopin'den beri en özgün stili yeni sonaritetler, tını karışıklıkları ve dikkatli pedal kullanımı ile yaratmaya çalışmıştır. Eserleri iki yönden önem taşır. Birincisi pentatonik ve gregoryen modlarını kullanışı tamton gam sistemini geliştirmesi; ortaçağ ve doğu müzik geleneklerini araştırıp kullanarak müzik ufku genişletmesidir. Diğer yandan konsonans ve dissonans farkını ortaya koyarak birçok yeni armonik gelişmenin temelini oluşturmasıdır.

Çok genel bir tarzda Debussy'nin bestecilik hayatı üçe ayrılabilir. İlk aşamada "L'enfant prodigue", "Prelude a Papres midi dun faune", "Demoiselle elue" gibi eserleri çarpıcı, keskin armonilerin

Katsushika Hokusai, Büyük Dalga, 1823, Tahta Baskı, 24,6 x 32 cm

Bulunduğu yer: Victoria and Albert Museum / Londra - İngiltere

becerikli bir şekilde kullanıldığı örneklerdir. İkinci aşamada "La Mer" gibi eserlerinde tını karışımları etkili akorlar yeni müzikal hisler yaratmak peşindedir ve bu dönemde özellikle resim ve edebiyat eserlerinin tutkunu olmuştur. Üçüncü aşama ise Debussy'nin soyut müziğe dönüşünü kapsar. "Etudes", "Sonates" ve "Jeux" gibi yapıtlarında melodik çizgi giderek önemini yitirir ve yerini tamamen tını ve ritme bırakır.

İlk piano eserleri olan "Arabesques" ve içinde "Clair de Lune" adlı piyano parçası olan "Suites Bergamasques" da sadece bazı cesur armonilere rastlanır. "Pour le piano" eski Fransız suitlerinin değişik bir şeklidir. "Estampes", "Masques", "Lile Joyeuse", "Images" ve "Childrens Corner" da pianonun tüm sonarite olanaklarını araştırmıştır. "Preludes"ünde çeşitli tablolar oluşturmuştur. Bunlar "Minstrel" veya "General Lavinne" gibi karikatürleri "La fille aux eheveux de lin" gibi romanları, "Ce qu'a vu le vent d'ouest" gibi hayali görüntüleri "Feu d'artifice" gibi gökkuşağı renklerini dile getirir.

Çello ve piano; flüt, viola ve arp; Keman ve piano sonatları Rameau ve Couper in oda müziği stilindedir.

Orkestra eserlerinde ise duygusal ve görünen izlenimcilikten, müziği doğayla eşleştirmeye doğru bir gelişim izlenebilir. Üç noktörü "Nuages", "Fetes" ve "Sirenes" daha önceleri duyulmamış, denenmemiş ses armoni, tını ve ritmi ele alır. "La Mer" de rüzgar ve dalgaların doğal taklidi ortaya konmuştur. "Les Images pour orchestre" izlenimcidir ve bu eserde besteci orkestra renklerinin arayışı içinde kontrpuana büyük yer vermiştir. Piano için "Etudes" ne ise, orkestra için "Jeux" adlı bale müziği odur.

Debussy'nin birçok opera girişimleri bir Wagner hayranı olarak bu konuda çok problemliler ve zor olduğunu gösterir "Pelleas et Melisande" operasında karakterler gerçek değildir, olay başka bir dünyada geçer, metin hayali ve rüya gibidir. Eserde Wagner'in kontrapuntal dokusu ve leitmotif kullanımı dikkati çeker.

"Ariettes Oibless" adlı şarkı ile başlayan dizisi, Wagner

etkisinde yazılmış olan "Cinq Poemes de Baudelaire" ile devam eder. Bu dizi ile Debussy Fransız şarkı stilini oluşturmuştur. "Fetes Galantes" (1892), "Proses Iyriques" (1893) ve "Chansons de Bilitis" (1897) Debussy'nin duygusal dönemine rastlar.

"Chansons de France", "Le Promenoir de deux amants", "Ballade de Villon", "Trois Poemes de Mallarme" ve "Noel des enfants qui n'ont plus de maison" Debussy'nin son dönemlerinde yazdığı izlenimcilik ve sembolizmden uzaklaştığı örneklerdendir.

Kaynakça:

* Ahmet Say, Müzik Tarihi, 1994

* Emel Çelebioğlu, Evrensel Müziğe Geçiş, 1986

* Faruk Yener, Müzik Kılavuzu, 1970

* Gültekin Oransay, Bağdarlar Geçidi, 1977

Koridor Müziği Çalışma Grubu:

Selva Kenavlı

Kaynak Bulunmasında Katkıda Bulunan

Başak Topkaya

Grafik Uygulama:

Ufuk ÜLKER

Katkılarından dolayı Öğr. Gör. Dr. Özcan ÖZBEK'e teşekkür ederiz.

ders
BELGELİĞİ

<http://mimoza.marmara.edu.tr/~avni/dersbelgeligi>